

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztőség:

Főtér, Hermann-utvar 1. emelet, a földszínen.

Déremtelten leveleket csak ismert közlők fogadnak el. Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Főtér, Hermann-utvar 1. emelet, a külső folyosón.

Hirdetések díjazásai szerint.

Egyes szám 5 kr. tínap- és vasárnapi utáni szám 3 kr.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	12 ft.
Fél évre	6 ft.
Negyed évre	3 ft.
Egy hónapra	1 ft.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 ft. — kr.
Fél évre	7 ft. — kr.
Negyed évre	3 ft. 50 kr.
Egy hónapra	1 ft. 20 kr.

Ágyuból veret lőni.

(Dr. b.) E ny e d i L u k á c s orsz. képviselő ur több ellenzéki lapban „Egy flagrans alkotmány-sértés” vonzó címe alatt cikket tesz közzé, melynek rövid tartalma az, hogy a kormány a rákos-ujszázi vasutvonalrészt vállalkozóinak 12,000 forint föltelkiadást utalványozott kifizetésre, mely nincs az előírnyzatban, tehát alkotmányellenesen, mert az országgyűlés előleges megkérdése és jóváhagyása nélkül utalványozta.

Az alkotmány-sértést flagranssá teszi cikkirő ur szerint az, hogy 12,000 forint kintalványozására a király beleegyezését kérték, holott éppen a koronának nincs joga parlament-eldöntés nélkül ily felkiadást jóváhagyni.

Ezzel ir E ny e d i ur egy közel három hasábos cikket és a negyvennyolcas és függetlenségi párt aradi közlönye, t. kollégánk az „Arad és Vidéke” a flagrans alkotmány-sértésről szóló e szivreható dolgot ráadásul azon megjegyzéssel közli, hogy ez is nyilvánvalóvá teszi a kormány az alkotmány-sértésekre való „bűnös” hajlandóságát s hogy olvasói „vonják le belőle a következtetést a kormány politikájának erkölcsi nivoltára.”

Legyen szabad nekünk e rettenesen flagrans „bűnös” alkotmány-sértés „nivoltát” kellő értékre leszállítani.

Maga a cikkirő, E ny e d i Lukács ur, fejtegetése folyamán megengedi, hogy v a n n a k oly rendkívüli esetek, midőn a főállító törvények szerint is, a kormány előírnyzat nélkül utalványozhat kiadást, például — ezen eseteket cikkirő ur maga idézi — „midőn vis majorra áll szemben, vagy midőn a parlament nincs együtt, vagy mikor a föltalványozás készköltsége nincs idő.”

Telát magának cikkirő urnak fejtegetése szerint, magában véve az előírnyzat, az országgyűlés beleegyezése nélküli pénzalványozás nem involt alkotmány-sértés, ha az általa említett esetek egyike főforog.

A kérdés helyes eldöntése tehát a körül forog, vajjon a hazafias aggodalmának előadására okot szolgáltatott eset olyan kivételes eset-e?

Mielőtt erre nézve nézetünket elmondanók, meg kell még jegyeznünk, hogy a fenti specialis esetek, melyekben a kormánynak törvényadta joga van előírnyzat nélkül is kiadásokat tenni, egyáltalán nem merítik ki a gyakorlati életben előforduló eseteket; de hogy a törvény egyáltalán nem is sorolhat fel e y e s eseteket, hanem általánosságban és előben megadja a kormány a jogot, hogy „rendkívüli, előre nem látható esetekben kiadásokat tehessen előleges országgyűlési megszavazás nélkül, utólagos jóváhagyás mellett.”

S most vizsgáljuk röviden, vajjon a főforogó eset, úgy mint E ny e d i ur azt előadja, olyan-e, mely e rendkívüli jog gyakorlását szükségessé tette? Itt is érvelésünket magának cikkirő urnak saját előadásából merítjük. Maga cikkirő ur mondja, hogy a kormány ezen 12,000 forint egy kétes kimenetelű per elkerülése végett utalványozta ki, az országgyűlés előleges megkérdése nélkül.

No már, ha e z — egy kétes kimenetelű per — nem rendkívüli, előre nem látott oly eset, mely a kormány eljárását teljesen igazolja; akkor nincs a világon ok, melyet az ellenzék ily ügybeni jogos eljárásnak fogna elismerni!

Mert még a csak némileg leküsziméretes jogtanácsosnak is le kell beszélni felét arról, hogy hiábavaló pert folytasson, hanem azt kell tanácsolnia, hogy elgítse ki a jogosan követelőt azonnal. Annál inkább kell tehát az államkincstárnak, mint erkölcsi testületnek kerülni olyan pert, melyben előre tudhatja, hogy nincs igaz. Legszorosabb kötelességének kell ismernie az államnak azt, hogy a vele szerződő felet a z o n a l k i e l g i t s e, ha az jogos követeléssel lép fel ellene. No de ez még hagyján, hanem ehhez járul az,

hogy egy per, melyet más valaki mint felperes indít az állam ellen, olyasmint, mit az államkincstárnak, a kormány-nak sem áll hatalmában megakadályozni vagy elhuzni addig, míg az országgyűlés megszavazza a kívánt összeget, ha a követelő fél jószántából véletlenül várni nem akar. Ha pedig a per — különösen egy vasutépítéshől származó követelésre — már meg van indítva, akkor az első lépés a vasut előleges bírói megsemmisítése, mi ezekre menő költséget okozhat a kincstárnak. Az állam elleni j o g o s követelés, legyen az bár egy krajczár, vagy 12 ezer forint — tehát bizonyára olyan dolog, melyet azonnal kiegyenlíteni kell, s így kézzelfogható vis major, mert elhárítása nem függ a kormány akaratától, hanem a követelő felétől, eltekintve attól, hogy a j o g é r z e t parancsolja — mi magában véve elég „magasabb erő” úgy az egyesekre, mint különösen az államra, mint erkölcsi testületre, melynek a jogérvet istápolásában is tündöklő példaként elől kell járnia.

A főforogó eset tehát, nézetünk szerint, határozottan olyan, melynél igenis egy vis major azonnali intézkedést tett szükségessé és igazolta, és melynél előleges föltalványozás kieszközölésére nem volt idő, ily esetben pedig cikkirő urnak saját fejtegetése szerint is, joga van a kormány az országgyűlés előleges beleegyezése nélkül kiadást utalványozni. Sőt ellenkezőleg, ha a kormány nem így jár el, de késedelmezik s ez által az államra — közvetve az adófizető közönségre — a 12,000 forint felül még 5—6000 forint szükségtelen szemlelköltség is járul; akkor sokkal nagyobb joga és oka lenne, hogy az ellenzéknek helytelen, törvénytelen eljárásról beszélni, azt mondván, hogy „bűnös” hanyagság, potom 12,000 forint 5000 forint hiábavaló költséget akasztani az állam nyakába, midőn a törvény megadja a jogot a kormány-nak, hogy ily rendkívüli esetekben azonnali intézkedjék, mert nem elégtette ki a hitelezőt? S valószínű, hogy a t. ellenzék megfordított esetben ezt meg is tette volna.

Azonnal eltekintve mindenekelőtt, mindenesetre annyit jelent mint ágyuból veret lőni, akkor „flagrans alkotmány-sértésről”, a kormány az ilyenekre való „bűnös” hajlandóságáról és politikájának „erkölcsi” nivoltáról elégtételt zengedezni, a mikor maga az ellenzék is elismeri, hogy törvény szerint is lehetnek esetek, midőn a kormány ily eljárása jogos és igazolt, mert legrosszabb esetben és legfőbb azt lehet eszupán mondani, hogy a kormány helytelenül fogta föl az esetet s ott is jogosítottnak magyarázta magát az előírnyzat nélküli kiadás megtételére, midőn azt helyes fölfogás, alaposabb bírálat mellett nem tette volna.

Mi pedig a koronától kért beleegyezést illeti, legyen cikkirő urnak abban szóról-szóra igazsa, a mit erre nézve mond: — habár ehhez is némi kétely fér — az sem változtat egy esepet sem a kérdés lényegén. Akkor sem lehet szó „flagrans alkotmány-sértésről”, mert ha a kormányt ama jog törvény szerint megilleti — s hogy megilleti, cikkirő ur nyíltan beismeri — hogy előre nem látott, halasztást nem szenvedő esetekben az országgyűlés előleges megszavazása nélkül kiadásokat utalványozhasson; akkor legfölebb valami nagyon felesleges dolgot eszelekedett, midőn olyasmihöz kérte a korona beleegyezését, mit a nélkül is, törvény szerint, véghez vihethet volna. Telát legeslegrosszabb esetben tőbhet tett, mint kötelessége lett volna, többet, mint a törvény parancsol, tulságos, szükségtelen óvatossággal járt el. Tőbhet pedig mindig szabad tenni a kötelességét.

Amny pedig bizonyos, hogy ilyent „flagrans törvény-sértésnek” nézni csak oly nagyítóüveggel lehet, mely a legyet is elefántnak mutatja.

A köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslattól, mint már írtuk, hétfőn kezd a képviselőház tárgyalni. Szólásra eddig

fel vannak jegyezve és pedig a javaslat ellen: Grünwald, Bartha, Huszár István, Andreánszky br., Szigy, Szederkényi, Justh Gyula, Moesirly, Récz Géza, Helly, Zay, Ábrányi, Törst, Markovics, Orbán, Kiss Albert, Szilágyi Dezső, Böthly Ákos, Hovossy Bertalan, Horánszky, Gullner, Potoczki, Margittay és Olaj Szikárd. A javaslat mellett: Tisza Lajos gr., Vámos Béla, Bezeredy Victor és Földváry Miklós.

A rendezett tanácsú városok értekezletének küldöttsége szombaton tisztelgett a kormány-nak és átvitte a városok emlékiratát. Kuliffay polgármester beszédére válaszul kijelenté a kormány-nak, hogy a városok lényegéről ezáltal nem nyilatkozhatik, de tanulmányozni fogja és igyekszik fog, hogy a városok elajait lehetőleg teljesítse, mert a városok, mint a mivédező gőzpontjainak javát mindenkor szívén viseli. A küldöttség aztán Pécshy Tamás képviselőházi elnökkel is tisztelgett. — Versez városának egy küldöttsége, Somayver Károly polgármester vezetésével, szintén tegnap tisztelgett a kormány-nak és több miniszterrel. A város pénzügyeirre s a Bega szabályozására vonatkozó körlevelet terjesztették elő és biztató választ kaptak.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése febr. 27-én.

Elnök bejelenté, hogy Parkas Dávid zalaezszegi képviselő f. hó 24-én meghalt. Mohai Sándor gyulafehérvári, Szoboszlai Pap József nagy-kállai képviselők végleg igazoltatnak. Nográdmegye az államnak megvetelre ajánlja a tulajdonát képező és törvényeszközű ezélokra használt épületet, Torontálmegye pártja Veszprémmegye feliratát a tagosításra vonatkozólag, Zemplémmegye pártja Borsodmegye feliratát a műbörgyártás elültése iránt. Komárom sz. kir. város Pozsony és Győr szabad királyi városok feliratát pártja a köz-törvényhatóságokról szóló törvényjavaslata vonatkozólag, Szatmár-Nemeti sz. kir. város a köztörvényhatóságokról szóló javaslatot vizsgálati tanácsra.

Csávossy Béla előadó benutatta a gazdasági bizottság jelentését a ház híradóknak és szolgáinak drágasági pótléka iránt.

Gajary Odón, a kerényi bizottság előadója, bejterjeszté a 21-ik sorjegyzék körve-nyét, — benyújtó Beliczay Sándor és Burgert József, Babosa birtokosai, a makói és eskimegyei honvédegyletek, Nográdmegye, a kisvárdai gazdasági kör, a debreczeni kereskedelmi és iparkamara, Székeshelyvári, a huszi kerület és Páskál Máté, Alsó-Felső-Hamos közsege. — melyeket Madarász József Körösy Sándor és Herman Ottó felszólalásai után a ház, az előadó előterjesztésének megfelelőleg, az illető minisztereknek adta ki intézkedés végett.

Végül Horánszky Nándor az esztergomvidéki vasut építése tárgyában interpellálja a közlekedési minisztert, kérdezve, hogy a föltételek szükséges vasut kiépítésével miért késlekednek? miért nem engedélyezik a vasuthoz szükséges előmunkálatokat? Kiadatot a közlekedési miniszternek.

A főrendiház ülésén Mihályi Victor János püspök, Bethlen András, Bethlen Gábor és Dessewffy Miklós grófok nyújtották be királyi meghívó leveleiket. A főrendiház elfogadta a tőmeges visszatelplőzők honostársi szülő és Hirschler Ignéz felszólalása után a személyes köthártyalob terjedésének megállításáról szóló törvényjavaslattal. Elfogadta továbbá a főrendiház a Svájcezat a védjegyek kölcsönös védelme, Siammal a szeszes folyadékokkal való kereskedelemre vonatkozó egyezményeknek és Congo vidékére vonatkozó berlini konferencia főkmányának bevizkelyezéséről szóló tjavaslatokat.

Külföld.

Angol alsóház. London, febr. 27. Az alsóház Stuart azon indítványát, hogy a londoni rendőrség reformjában egyszersmind befoglaltassék a városi közigazgatás reformja is, mely a londoni adófizető képviselőinek közvetlen ellenőrzését biztosítsa a rendőrség fölött, miután a kormány azt ellenzé, több órai vita után elvetette.

Munkás-strájk. Birmingham, febr. 27. A strájkoló munkások a Nettelföld-féle esafüggvényben még mintegy 1000 munkást kényszerítettek, hogy a strájkban részt vegyenek, mire Birminghamba mentek, hol Nettelföld egy másik gyára van. A nagy-számú rendőrség azonban visszatérésre kényszerítette a tőmegét, mely erre szétoszlott. Keddig Nettelföld összes műhelyei zárva maradtak.

Német gyarmati politika. Hivatalos körökben azaz a tervvel foglalkoznak, hogy a porosz király a német eszázri helyettesítő tőresek a gyarmati ügyekben és rábizassék a többi német fejedelmekkel való meegyezés. Ilyen módon a gyarmati politika kivonatának a birodalmi gyűlés illetékesége alól és a gyarmati ügyek a porosz országgyűlés elé terjesztetnének, amely most engedékenyebbnek mutatkozott.

A pápa február 26-án fogadta az osztrák-magyar, továbbá a porosz és belgiami követeket, kik neki nyolczadik uralko-

dási évének évforduló napján szerencsesokivá-
mataikat hozták ki.

Párisba érkezett tudósítások szerint a Szerbia és Bulgária közti békeszerződés szombaton lett aláírva.

Francoziaországban Paleyret-ben is munkás-strájk tört ki, de localisálva maradt. A strájkolók egy tulszigorú mérnök eltávolítását kívánják.

Legujabb posta.

Konstantinápolyi tudósítások szerint a portán és a eszázri palotában, a hatalmak általános békes érzelmei dacára, lehangoltság uralkodik és attól tartanak, hogy közül valami Törökország ellen. Első sorban Oroszország ellen irányul a bizalmatlanság.

Porosz képviselőház. Berlin, február 27. Az urakháza 108 szavazattal 13 ellenben elfogadta Dernburg indítványát, mely kimondja, hogy a kormány törekvései, melyek oda irányulnak, hogy a keleti tartományokban a német elem fejlesztessék és ennek léte ott biztosítsák, állandó támogatásban részesítsék.

Franzia kamara. Páris, febr. 27. A kamara mai ülésében 459 szavazattal 29 ellenben elfogadta a Madagasccaral kötött szerződést. A jobboldal tulsyomó része nem szavazott.

Alexandriából febr. 27-ről jelentik: Wadadim, a mai 8000 hüvelj Dougólába vonul és ott nagy esatát várnak.

Osztrák dolgok. Bécs, febr. 27. A költségvetési bizottság a pénzügyminiszterium költségvetését a „fejlesztés” czimteljé intézte el. A „lotto” tárgyalása folyamán Krausz határozati javaslata fölött, hogy a lotto elárnyitassék, élénk vita fejlődött és végül Krausz határozati javaslata 17 szavazattal elfogadott. Russ a lotto helyébe átmenetileg osztályi sorjateket ajánl. — A hadsereg rendelői lapjának ma megjelent száma jelenti, hogy Nenendorff Henrik vezérőrnagy, ki saját körörmere váraozási illetékek szabadságot volt, a felhívászat eredménye után, mint szolgálatképtelen nyugállományba helyeztetett.

TÁVIRATOK.

A békealkudozások.

Budapest, febr. 28. (Az Aradi Közlöny eredeti távirata.) Mijatovich fátalozásai, hogy a szerb kormány rábírja a török javaslat elfogadására, mely szerint a béke helyreállításán kívül a barátságos viszonyok helyreállítása is kimondassék, — eddig eredménytelenek maradtak, s ha Garamin továbbra is makacsul megmarad álláspontján, a tárgyalások eredménytelen megszakításától lehet tartani.

Az 5%-os földhitelintézetzi záloglevelek konverziója.

Budapest, febr. 28. (Az Aradi Közlöny eredeti távirata.) A magyar földhitelintézet a forgalomban levő 5 1/2 százalékos zálogleveleknek 17 1/2 millió összértékben konverzióját elhatározta. E záloglevelek f. évi május 1-jével kisorsoltaknak fogják nyilvánítani és kifizetettnek. A záloglevél-tulajdonosoknak azonban a kileserelés joga 4 és fél százalékos záloglevelekre kis jutálékkal föntartatik. A magyar hitelbank a 4 és fél százalékos záloglevelek kibocsátását fixárgólyamon elvállalta, s a megtakarítás fél százalékra rug és a hitelezők javára fog fordíttatni. A földhitelintézet ezentul csak 4 százalékos zálogleveleket bocsát ki, a mi a mezőgazdasági hitelt olcsóbbá fogja tenni.

N A P T Á R.

Márcz 1. Hétfő. Rom. kath. Alban. — Prot. 31. bin. — Görög-ország (jan. 17.) Trivadar. — Nap kel. 6 ó. 43 p. nyug-szék 5 ó. 42 p.
Márczius 6. Az aradi parttőltőltő hája a Zemplényi-szálló megyteremében.
Márczius 7. Az aradi első takarékpénztár 45-ik évi rendes közgyűlése d. e. 10 órakor saját helyiségében.
Márczius 9. Az aradi honvédegyület alarozos hája.

H I R E K.

Arad és Vidéke.

Szenlyi hírek. S a l a e z Gyula polgármester kir. tanácsos, mint részvételt értesülünk, ágyban fekvő beteg. — M a t i a n u János g. kel. püspök tegnap délelben papszentelésre Nagyváradra utazott.
Ft. Jánosy Dömjen aradi plébános-helynök ur, azon alkalomból, hogy O Felsége a koronás arany érdemkereszettel tüntette ki, fényes ebédet adott ma a minorita-rend társaságában, melyre az egyházi és polgári hatóságok fejei és képviselői voltak hivatalosak,

a rend számos barátjával egyetemben. Jelen voltak: T a b a j d y Károly főispán, Ormós Péter alispán, H e m e n e n Ferencz orodi főesperes, a Ferencz-József-rend lovagj, B o n t e Dóme kir. tanácsos, közjegyző, Solenghy Adolf őrnagy, ifj. A n d r é n y i Károly kereskedelmi tanácsos, L ó e s Rezső kir. adófelügyelő, V a r j a s s y József ügyvéd, W e i s z Károly kir. főügyész, D a r á n y i János városi főorvos, V a r j a s s y Árpád kir. tanfelügyelő, L a c z a y József a felső-leányiskola gondnokságának elnöke, K r i s t y ó r y Zsigmond az aradi első takarékpénztár igazgatója, M u s z k u l a y János újanapát plébános, B i n g Vilmos törvényhatósági bizottsági tag, P a r e c z György kir. ügyész, P a p Ignéz a gör. keleti egyház szentszékének elnöke, püspöki titkár, L u k á c s y Miklós az aradi első takarékpénztár vezérőrtára, I n s t i t ú t i ó n Kálmán főjegyző, A r k a y Kálmán törvényhatósági bizottsági tag, U r b á n y i Béla árvászi elnök, P a r e c z István városi tanácsnok, D á n i e l László megyei főpénztárnok, dr. R o s e n b e r g Sándor forrábi, F e r e n c z y Gedeon helyét hitvallásu lelkész, F r i n d Lajos ágostai hitvallásu lelkész, D á n i e l Kálmán közgyám, S o m o g y i Gyula magánzó, T e m e s v á r r ó l, S z e g h e n y József es. kir. tábori lelkész, V a r j a s s y Lajos városi aljegyző, K a b d e b o Kálmán megyei aljegyző, H i n d y Árpád ezen lap szerkesztője, és az aradi minoritárisház összes tagjai.

Az első pohárköszöntőt Berényi Gedeon a minorita-rend magyar- és erdélyországi tőtomán-tőnöke mondotta, felköszöntve Jánosy Dömjen, régi jó barátját s volt tanárúrsát, rendőrségi nevében is. Beszede elején megemlékezett az idők azon sajtós fordulatáról, hogy míg a plebaniai helynöksegen előde Lakatos Ottó a szabadságharc után három éven át nehézbilincsekbe veretve rabigában sínylődött, addig utódját Jánosy Dömjen a fejedelmi kegy koronás arany érdemkereszettel tüntette ki. Nem kívánja az előbbi sajtó ténynek okát fejtegetni, s csak constatálja, hogy a minorita-rend a nehézbilincsekben is igyekezett a néa bizott misztion híven és önteláldozólag teljesíteni.

Már hivatalban előljét Pongrácz Gellértet érte 1875-ben az a fejedelmi kitüntetés, mely az egész rendet megörvendeztette, hogy megkapta a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét s most újabbán Jánosy Dömjenet érte legfelsőbb kitüntetés, a rend őrmere. Ebből kifolyólag emeli poharát O Felsége apostoli királyunkra azon okajánlat, hogy még évek hosszú során át kormányvohasza bőlesem és igazságoson minden rendű és rangu alattvalóit. (Hosszas élénk eljénzés.) Felsorolja ezután Jánosy Dömjen érdemeit, ki a tanügyterem, mint munkás és tehetséges gyumasiumi tanár hosszú ideig működött, s most parochialis faradhatlan töykedésé által azaportai érdemeit; kívánja, hogy hatáskörében tegye meg mindazt, mi drága magyar hazánk jólétét célozza és a trónt gyámoltja, s kívánja egyszersmind, hogy mindig a legőbb egyetértésben legyen az egyházi, katonai és polgári méltóságokkal és hátsóágokkal. (Élénk eljénzés.)

T a b a j d y Károly főispán a mindig hazafias minorita-rendre emeli poharát. Abban a tényben, hogy a szabadságharc után a minorita-rend tagjai közül többen fogságot szenvedtek, az idők kifejezést látja. Lakatos Ottó, kit börtönbe vittek, nem volt kevésbé hazafi, mint Jánosy Dömjen, kit ma fejedelmi kitüntetés ért. Ez a kitüntetés mintegy folyamánva annak a büntetésnek, mely hazafiságukért a minoritákat akkor érte. Végül élteti Berényi Gedeont, a rend főnökét, mit a társaság élénk eljénzéssel visszhangzott.

Ezután J a n o s s y D ö m j e n mondotta a következő felköszöntőt: Hazánk törvényhatóságait mindig előnyösen jellemezte az őszertartás érte, mely a közös területen lakó polgárok köbét áthatva, azokat egy közös esadalként fűzte össze. Urain! A legújabb tiszteletemnek adok kifejezést: midőn Arad-megye és Arad város élén, a magyar állam-észmé képviselőtőben, megvénk legjelesebb fiat méltóságos Vabajdy Károly urat, van széresem körünkben üdvözölhetni, kit nem a sors véletlen kegye, hanem saját elváltatlan érdemei emeltek azon magas állásra, mellet elfoglalt, s a mellyel őszekölt it hivatású ritka fantatalt teljesíti. O méltósága teendői nemcsak Aradmegyéhez és a városához kötöttek, hanem egy más törvényhatósághoz is: ki képes ezek érdekeit felkarolni, kinek általánosan tisztelt neve, a siker biztos záloga, s ki már eddig kiérdemelt szolgálatai után nemcsak a megye és e város, hanem az egész magyar nemzet elismerését bírja. Urain! nem kételedem egy percig sem, hogy velem együttösen szívből ohajtsák, hogy a jószág kegyes Istene o méltóságát, ket törvényhatóságunk és az innadott haza javára, az emhori kor legkésőbb határáig eltsse. (Hosszas élénk eljénzés.)

Számos felköszöntő mondatot még ezután, Dr. R o s e n b e r g S á n d o r forrábi szepen átmondott beszédet mondott a keresztényi szeretetre való hivatkozással s ellette Jánosy Dömjen, kit aztán az egyházmegye nevében

felköszöntött Hennein főesperes, továbbá a hivatalos teendői miatt Aradról távozott Mettán ur gr. kel. püspök nevében Papp Ignác püspöki titkár is, és igen élvezetes Ferenczy reform. lelkes. Várjassy József megemlékezett a csanádi egyházmegye nagyérdemű elnökeiről Bounz Sándorról, Bonts Dáma püspöke a minorita-rend aradi házfőnökét, Ballai Adámot (a cum patre guardianio semper bene) mondiára való derűtséget kellett hivatkozással, Kristófy Zsigmond megemlékezett a minorita-rend Mettán püspökről, azután elfőlte a távorlót-ruud összes tagjait, s később a közös hadsereget és honvédséget, mire a magyar nyelvet nem értó Solenghy örügy nevében Hennein főesperes mondott köszöntést. Volt még több szép felköszöntő a felekezeti egygyetűre is.

Az ünnepély alatt Kádász ipariskolai tanár Temesvárról, ki korábban Aradon működött, táviratot küldött, mely így hangzik: „Nálam a cél maga szép s azért: küzdeni érte diadalt; ezt el is érte, azért városod ünnepel. Eljén Jánosy Dömjén! Tal a Marosról zenéjük mi, kik szép ünnepre el nem jöhettünk, temesvári tisztelő.”

A szép ünnepélynek, mely csakugyan mintaképe volt a különböző felekezetek között Aradon uralkodó szép egygyetűre, csak a késő este vetett véget, s mindenki azzal az öszinte ohajjal távozott, hogy Jánosy Dömjén meg hosszú időn át folytathassa főtvis munkásságát az egész hazának, Arad városának és a derek hazafias minorita-rendnek javára.

A márcz. 15-iki emlékünnepély rendezésének megbeszélésére tegnap d. u. 4 órakor a Krispin-teremben szép számban gyűltek egybe a meghívottak. Az értekezlet megállapodása folytán egy husz tagú bizottság küldött ki az ünnepély programjának megállapítására és magának az ünnepélynek rendezésére. E bizottság Vársárhelyi László elnöke alatt a következő tagokból áll: Lukácsy Miklos, Vörösi Vidor, E. Illés László, Iványi Odón, Hindy Árpád, H. Hauser Mór, Tenner Pál, Tiszti Lajos, Müller Károly, Dömötör László, dr. Jancsó Benedek, Keresztény Ignác, Keresztény Gyula, Cserepreghy Mihály, Zemplényi Sándor, dr. Barabás Béla, Révész Adolf, dr. Adler László, és Becher Ferencz. Az ekként megalakult bizottság azután mindjárt hozzá is fogott az ünnepély részleteinek összeállításához. Mindjárt a hely kérdése élénk vitát idézett elő, a mennyiben E. Illés László abbéli indítványával szemben, hogy az ünnepély a város házában rendezessék, hogy így a közönség tömegesebb részvétele által is nyerjen jelentőségében, dr. Tenner Pál a város háza dísztermét ajánlotta az ünnepély színhelyül. Többek hozzájárulása után a bizottság jelenlévő tagjai kilencz szóval hét ellen Tenner indítványát fogadták el és így az ünnepély a város háza dísztermében tartatik meg. Lukácsy indítványára továbbá határozattá lön, miszerint a bizottság a helyi lapok szerkesztőseit felkéri, hogy a közönséget a városnak az előestéjén leendő kiváltságára hívja föl. Felkéri továbbá a bizott-

ság mindkét főtöltő-testületét, miszerint ugyancsak az ünnepély előestéjén, a zenekarral tarkarodóra, az ünnepély napjának reggelén pedig riadóra kivonuljon; továbbá a gyermekzenekart főtöltő bizottságot is, hogy a zenekart ugyancz célra rendelkezésre bocsássa. Felkéri továbbá a polgármester ur is, miszerint az ünnepély napjára a város házában a lobogót tűzesse ki s a dísztermet átengedni sziveskedjék. Az ünnepély maga délelőtt 11 órakor kezdődik és pedig Vársárhelyi elnök bevezető beszéddel. Az emlékbeszéd megtartására dr. Jancsó Benedek kéretett föl: a „Talpra magyar” Somló Sándor fogja elszavalni, míg a himnust és szótartot a színházi énekar énekei el. Este a színházban díszelőadás lesz, mely alkalommal több allegorikus kép és Katona „Bánk bán”-ja kerül színpadra. A színházi előadás után bankett fejezi be az ünnepélyt, melynek rendezésére a bizottság Zemplényi Sándort, dr. Barabás Bélet és Révész Adolft küldte ki. Az összes helybeli egyletek, intézetek és hatóságok az előnökké fogja az ünnepélyen való részvételre felhívni. Zemplényi Sándor kijelenté, hogy az elagott szegényebb honvédek az ünnepély emlékére díjtalanul meg fogja vendégléni. A nemes ellátározás magamagát dicseri. Mintán Keresztény igazgatónak a társulat közreműködésének felajánlásáért, Kristófy Józsefnek pedig a terem átengedéséért köszönet szavaztatott, az értekezlet feloszlott. — A közönség pedig az itt felsoroltakból is örömmel meggyőződhetik, hogy az idén márczius Idus-ának napja nálunk is valóban impozans módon fog megünnepelteni, meltoan e nap dicső emlékéhez és Arad város hazafias közönségéhez.

Fényes esküvő volt tegnap délután a helybeli minorita-átvált templomban: Simon Ignác vezette atláthoz Hess Teréz kisasszonyt. Hess József aradi kir. törvényszéki bíró kedves és művelt leányát. Az esküvői szertartást főtiszt Jánosy Dömjén plébános-helynök ur vezette. Násznapok voltak Simon Jenő, és Preisinger József, koszosus hölgyek Vertán Ilonka, Hess Ilonka és Benezur Gizella; vőfélyek Ring Géza, Simon Akos és Simon Gábor. Az esküvő után szoros családi körben rendezett lakoma volt, mely után az új pár násztra kel.

A sorozás ma veszi kezdetét városunkban: a nap folyamán azon első korostálybeli hadkoteleseknek kell megjelenniük, kik a 287. póstáhi sorsot húztak.

Uj póstahivatal magyankben. Tótvaradon illetve a budapest-aradi-tóvisi vasútvonal hasonnevű megálló helyén f. évi márcz. hó 1-én új póstahivatal lép életbe, melynek forgalmi körét nevezett község fogja képezni.

Az aradi kereskedelmi és iparbank rendes évi közgyűlése. Elnök id. Andrányi Károly üdvözi a megjelent részvényeseket és jelenti, hogy 88 részvényes által összesen 197 részvény tötetett le a pénztárnál. Ennél fogva constátálja a határozatképességet és a közgyűlést megnyitottnak nyil-

vánlja, felhívja Ficsel Zsigmond titkár az igazgatósági jelentést, valamint a forgalmi kimutatás és zármórlag felolvasására. Titkár felolvassa a jelentést: jóváhagyólag tudomásul vettetett s a felmentvény az igazgatóságnak megadott. — Az igazgatósági javaslat értelmében kimondatik, hogy felolvasatékul minden darab részvény után 10 ft 50 kr osztássek ki: jutaléknak és jótékonycélokra az igazgatóság rendelkezésére bocsátassék 600 ft, s végre a még ezután formaradó 2632 ft 22 kr új számlára irassék. A részvények 3. sz. f. év áprillió 1-én esedékes részvénye már holnapot (márcz. 1.) kezdve drbnként 18 frjtvalbe-váltassék. A jegyzőkönyv hitelesítésére Bauer Gyula, Sonnenfeld Károly és Schaffer Adolf küldeték ki. Ezután elnök előterjeszti, hogy a 98. §. értelmében az igazgató-választmányból 4 tag kilépven, azok helyett újak választandók. Elrendeli a szavazást, és szavazatszedő bizottságot küldi új. Mittelmann Ferencz, Schaffer Adolf és Friedmann Lajos. A szavazás eredménye következő: Egyhangulag megválasztottak: Igazgató-választmányi tagokká: Blau Bernát, Friedrich (György), Reisinger Zsigmond, Sonnenfeld József; a felügyelő-bizottságba: új. Mittelmann Ferencz, Friedmann Lajos, Schaffer Adolf; póstáhi elnök dr. Weisz Sándor. Az igazgatóság előterjesztése folytán az alapszabályok 40-ik §-a, a mely a pénztárra hátrányosnak bizonyult, oda módosított, hogy az intézet ezután leszámított oly váltókat, a melyek 2 aláírással vannak ellátva, akkor is, ha azok egyike sem helybeli. Az előbbi szöveg szerint egy aláírónak aradnak kellett lenni. Több tárgy nem lön, a gyűlés kevéssel 11 óra előtt véget ért.

Szvorányi Józsefnek az agrár lyceum érdemes igazgatójának és irodalmunk veterán munkásának a Ferencz-József-lovagrenddel való kitüntetése alkalmából tegnap Egriben fényes ünnepélyt rendeztek, melyre az aradi főgymnasium és főreáliskola tanárai a következő üdvözlő telegrammot küldték: „Öszinte üdvözlőnkkel üdvözöljük Nagyságodat azon legmagasabb kitüntetés alkalmából, mely egy hosszú életpálya áldásos működésének, az irodalom és közoktatás terén szerzett annyi kiváló érdemnek méltó jutalma és elismerése. Szívünkből ohajtjuk, hogy a Művelődés sokáig áltse meg a hazai köznevelés javára, melynek Nagyságod szóval és tollal sohasem szűnt meg buzgó hűzezoa lenni, s melynek minden rendű és rangú munkása bizonylan osztozik azon szerencsés kiváltságokban, melyeket a mai fényes ünnepély szónokai kifejeznek.”

Az aradi ipartestület közgyűlése. Elnök új. Kristófy János pontban 10 órakor megnyitván a gyűlést, üdvözi a szép számban megjelent tagokat, és bemutatja Nyári Béla alkapitányt, mint hatósági képviselőt. Ezek után olvastatott az évi jelentés és szármadás, melyek jóváhagyó tudomásul vétele után a folyó évi költségvetés állapított meg. Következett az előjáróság előterjesztése a házépítés ügyében: a közgyűlés elhatározta, hogy az iparháza még az idén felépített. A választások következtek. Elnökl egyhangu az új. Kristófy János, ügyvező dr. Múlek Lajos választottak meg. A 24 előjárósági tagul megválasztottak névsorát lapunk holnapi számban közöljük.

A szomszéd magyékbl. Békésmegyei hírek. A roneselő toroklob és torokviki alapos győgszerét találta fel állítólag Hresi Vinz: orosházi lakos. A gyógyke-

zelés módját előterjesztette a belügyminiszteriumnak, hol azt figyelemre méltatják. — A csabai casinónak szombatn megtartott balja nagyon szépen sikerült. A négyeseket 56 pár táncolta. Baross Boriska k. a. Aradról is résztvett e mulatságban. — Nagy álar-czos és jelméz bál lesz Csabán márcz. 9-én a díszes vígadó összes helyiségében. — Temesmagyeli hírek. Gertenye községében f. évi márczius 1-én postahivatal lép életbe, mely a levél- és kocsipostai küldemények főtöltésével, továbbítása és kézbesítésével, a 300 frjt terjedő postautalványok és postautalványok, valamint a postai megbízások közvetítésével fog foglalkozni. — Halálos ítéletet hozott a temesvári törvényszék Fleischnann Móricz lipzái gyilkos ügyében. Fleischnann foglalkozása nézve pékmester, saját feleségét és nála lakott kis unokahugát gyilkolta meg.

Hazánk és a főváros. — A budavári emlékünnep alkalmából rendezendő történelmi kiállításra a királyi család hitbizományi könyvtárainak igazgatója 43 nagyvértékű rézmetszetet jelentett be Majláth Bélának. Ezek a metszetek ama hősi arczképeket ábrázolják, a kik Budavár visszavételénél kiváló szerepet viseltek s köztük Esterházy Pál, Koháry István, Pálffy János és Kárdy arczképei is megvannak. — Dessewffy Marcell gróf meghalt. Dessewffy Marcell gróf, a korábban elhunyt nagynevű Emil és Aurél grófok bátyja, hosszas gyöngyölkedés után Póthon meghalt. Az elhunyt 1813. má. 24-én született. Részt vett a pozsonyi országgyűlésekben, de még fiatalon visszavonult a politikától s birtokain gazdálkodott. Az irodalommal is foglalkozott s társadalombölcseleti műveket írt. Az ötvenes évek elején Gienben „Világke” ezimuel egy feltűnést keltő rópiratot adott ki. — Két gyilkosság. Fehérmegye Cstény községében egy odaváló jómódú polgár, ki szerencsétlen házasságban élt nejevel, édes anyja felbuztatására, öccse segédkezősével, feleségét felakasztotta. Szörnyű tettüket beismerők. — Beregmeze Csönka-Papi községében hasonló esalózi tragoedia híre érkezik. Az áldozat Kötöbölcz Gábor 60 éves jómódú birtokos, a ki nemrég nőt vett a 38 éves özy. Simon Károlytól. Fia, új. Kötöbölcz Gábor ellenzete a házasságot, gyűlölte a mostoháját, de azért egy fedél alatt lakott vele. A napokban azonban egy esekélyesség miatt összeveszett az atyjával és egy felkapott bal-tával egy ütötte fejbe, hogy az öreg Kötöbölcz szörnyen halt. Az apagyilkost átadták a beregzsázi ügyészségnek. — Rövid hírek. Tárkányi Béla, az elhunyt költőpár végrendeletében számos jótékony-sági és közintézetnek jelentékeny összeget hagyományozott. — A sertés-hizáló részvény-társaságunk a lefolyó üzletében 63,476 frt 11 kr tiszta jövedelme volt s ebből minden részvényre 20 frt osztalékot adnak. — A lovas-uti gyilkosság ügyében elfogott, de szabadon bocsátott Diannat Józsefet ismét tartóztatják s nem lönvén ittnaradási engedélyre, el fogják tolonozolni. — Nagy ipartelep van költözésben Szilagy megyében. — Két halálos ítéletet mondott ki a miskolci törvényszék: az egyik elítelt Mojnár Samu, ki apját ölte meg, a másik Gerőfi Katona Gábor, a ki unokatestvérét gyilkolta meg.

A nagy világ. — Nasz az udvarnál. Tegnap déli tizenkét órakor volt a bécsi burg-templomban Károly István főhercegnek esküvője Mária Terézia főhercegnéasszonnyal. Nagy pompával, ünnepélyesen tartották meg. Résztvett benne az uralkodóház minden tagja s az előkelő világ és a sajtó képviselői szintén kaphatták be-lepti jegyet. Az egyházi szertartást szombatn esaládi aktus előzte meg. Az ifjú menyasszony, a esaládtagok udvari méltóságok s titk s támasok, jelenlétében ünnepély s n lemondott trónörököségi jogáról s ezt esküvel is meg-erősíté. — Orkan Észak-Amerikában. New-Yorkból táviratozzák: Az északi tengerparti államokban két nap óta olyan orkan dölöng, a minőt tizenöt év óta nem tapasztaltak. Számos emberélet vesztett el és óriási károok estek. A „New-York Herald” obszervatoriuma előre megjósolta a roppant levegőhullámzást, hozzá téve, hogy az e hó utolsó napján, telét holnap, Franciaországba fog érkezni.

Rövid hírek. Enquete ült össze Bécsben, megbeszélni, hogyan alakíttassék át a keleti múzeum általános kereskedelmi múzeumná: a tanácskozást a vőnök Károly Lajos főherceg nyitotta meg, kihez az enquete tagjai ebétre is hivatalosak voltak. — Leo pápa pénteken ünnepele trónraléptének nyolczadik évfordulóját, mely alkalmából a külállamok vatikáni követői tisztelegtek nála. — Vilmos württembergi herceg táborsernagy, a lembergi 11 hadtest parancsnoka, márcz. hó folyamában három hónapra tervezett külföldi utra indul Konstantinápolyba, Smyrnába, Palesztinába, Szíriába és Egyiptomba.

Arad városi színház.

Folyó szám 151. Évad-hétlet 123. sz.

Hétfo, 1886. évi márczius hó 1-én:

ANTOINETTE RIGAUD.

Színmű 3 felvonásban. Írta: Raymond Deslandes. Francia-ból fordította: Paulay Ede.

SZEMÉLYEK:

Trefond, főherceg	—	—	Szabó Antal
Genevieve, leánya	—	—	Fodor Fruzina
Főnök	—	—	Gulyás Mihály
Főnökné	—	—	Zádorcsy Teréz
Bernadet	—	—	Halmay Imre
Olynap, neje	—	—	Siposné
Rigaud	—	—	Molnár Antal
Antoinette, neje	—	—	K. Hegyessy M.
Armines, Ollivier kapitány	—	—	Somló Sándor
Jacques Saunoy	—	—	Pálffy György
Baptiste, öreg szolga	—	—	Gyúry Alajos

Kezdeté 7 órakor.

KÖZGAZDASÁG.

Budapest, február 28. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) Az esti tízde zárlati árfolyamai: Magyar aranyáradek 194.25 — magyar papíráradek 95.20 — magyar hitelbank 301.75; osztrák hitelbank 294.40.

Felelős szerkesztő: Hindy Árpád.

265/1886. M.-Világos község előjáróságától.

Arverési hirdetmény.

Mely szerint alólírott előjáróság részéről közhírré tötették, miszerint a megyei úrvászeknek 2415/1886 számú vézése folytán néhai Baumann Károly hagyatékához tartozó ingóságok és pedig folyó évi márcz. hó 4-én a lábas jószágok, folyó évi márcz. hó 4-én a bonas neműek, végre márcz. hó 4-én a következő napján a többi ingóságok, mindig örökhatyó lakásán kézpénz fizetés mellett d. e. 9 órakor nyilvános arverésen legttöbbit ígérőnek elfognak adítani.

Kelt M.-Világos, 1886. feb. hó 25-én.
Török János, Deutch,
jegyző, 147-23. híró.

Hirdetmény.

Arad sz. k. város törvényhatósági bizottságának 3237/131 81 sz. a. kelt s a nagym. m. k. belügyminiszterium 54184/1881. sz. a kelt intézményével helyben hagyott szabály-rendelet alapján a ház-, kert-, szőlő- és földbirtokosok és bérlok felhivatnak, hogy udvarukban, kertjökben, szőlőjökben és tanya-öbljeiken található gyümölcs- és díszfákról, bokrok- és cserjékről a hernyó fészkeket és petegyűrűket **f. é. márczius 15-ig** leszedessék és azokat tűzveszélyre alkalmat nem szolgáltató helyen elégetessék, tavasz és nyár folyamán alatt mutatkozó hernyókat és hernyó-halókat mutatkozásukkor azonnal leszedessék és elégetessék.

Minden tulajdonos és bérlok felhivatik, hogy amennyiben szomszédja a fentebbi kötelezettségnek eleget nem tette, azt a kapitányi hivatalnál bejelentse.

A hivatkozott szabályrendelet 4. §-t értelmében a renli hernyózt mulasztó tulajdonosok vagy bérlok a mellet hogy az általuk elmulasztott munkálata az ő költségükre hivatból foglárnlleten, 25 frt. erájéig, a bejelentést mulasztó szomszédok pedig 10 frt-ig lönnek az elkövetett kihágásért büntöttn.

A kártékony rovarkokat pusztító éneklöm idarok kiműlése küönösen ajánlatik a lakosság figyelmébe.

Aradon 1886. január 29-én.

STOLL KÁROLY,
építészeti és mulakatos,
ARADON, ÖZ-UTCZA 23. szám.

Elvállal mindennemű
HID- és ÉPÍTÉSZETI VASMUNKÁKAT
valamint vasból kerti sir-rácsokat és sirkereszteket tervszerinti készítésre a legutányosabb árak mellett.

ARADON A LEGNAGYOBB RAKTÁR TAKARÉKTÜZHÉLYEKBEN.

Egyáltalában minden e szakmába vágó czikkeket legittünőbb minőségben s legolcsóbb árak melle készíttetnek.

Tudomására adom a t. üzletárs felimnek, miszerint saját készítményű **PRÉBELT VASLEVELEKET ÉS ROSSETTÁKAT** melyeket eddig külföldről nagy nehezséggel és drágán szerezték be, nálam a legjobb minőségben gyri árul kaphaják.

29-14*

Ur bányi, kapitány.